

18.11.2018

25. neděle po Trojici, sborové shromáždění

Milost Pána Ježíše Krista, láska Boží, dar a přítomnost Ducha svatého se všemi námi! Amen.

Kristus praví: „Kde jsou dva nebo tři shromáždění ve jménu mém, tam jsem já uprostřed nich.“ Mt 18,20

Píseň 482 *Jak rozkošné a milé*

Modlitba: Hospodine, nad tím žasneme a za to ti děkujeme, že jsi nechtěl být sám, ale nás sis vybral a vytvořil, abychom spolu – ty a my – mluvili, zápasili, hledali cestu, usilovali o dobré. Jak ty se stavíš k nám – pravdivě, velkoryse, s otevřeností a s láskou, tak nám inspiruješ k tomu, jak my se máme vztahovat k našim bližním. Pane, přiznáváme, že v tom selháváme. Jsme mnohdy nedůvěřiví, ustrašení, malicherní. Prosíme, přispěj dnes svým Slovem k tomu, aby se naše strachy rozpustily, aby se naše srdce pootevřela, abychom jedni druhé přijímali a břemena jedni druhých nesli. Duchem Kristovým nás prodchni! Amen.

Čtení: Ga 6,1-10

Píseň (Svítá) 207 *Nejen pátek nešťastný je den*

Text: Kaz 4,1-12 (kralický překlad) Kázání:

Lépe je dvěma než jednomu. Skutečně? Není nám někdy lépe, když jsme sami? Lépe je dvěma než jednomu. Ale ono záleží na tom, jak jsou ti dva spolu. Jak jsme spolu? Jací dva?

Jak jsem rád, že si mohu sám smolit přípravu na kázání a nikdo mi do toho nemluví! Když se setkáváme s druhými, když jsme dva a více, musíme se přizpůsobovat, omezovat, brát ohledy, jsme nuceni komunikovat, domlouvat se. Jsme vystaveni konkurenci, soutěži. Jestliže jsme dva a ten druhý úspěšnější, trápíme se svou prohrou, zápasíme se závistí. Jestliže se dva sejdou tam, kde je místo jen pro jednoho, konflikt zdá se být nevyhnutelný. Přijdou-li dva žízniví k jednomu vodnímu zdroji,

kdo bude pít první a kdo druhý? A co když bude jen pro jednoho?

Kazatel nejprve (v předchozích kapitolách) zápasí s marností, pomíjivostí. Ptá se sám sebe, jaký užitek má jeho pachtění, jaký smysl. Dobere se snad jakési útěchy, že radost z toho, že jí a pije a užívá tu a tam dobrých věcí, je dar Boží a jakási mzda ze všeho pachtění a snah. Pořád se však zabývá jen sám sebou, mele se jen v sobě. Teď (na začátku čtvrté kapitoly) ho snad poprvé napadne pomyslet na druhé. Položí si otázku: pro koho to dělám? Kvůli komu se pachtím? A konečně se rozhlédne a vidí také ty druhé. Jenže zprvu ten pohled není moc povzbudivý. Vidí, jak se jeden s druhým srovnáváme, jak obratnost a úspěch jedněch budí žárlivost a závist druhých. Vidí, jak i ten, kdo se nechce nechat strhnout všeobecným kvapem a pachtěním, kdo chce aspoň na hrst odpočinku, i ten se užírá a nenachází klidu. Ale co je snad ještě horší – přihlížet trápení druhých. Vidět, jaké se jim dějí křivdy a bezpráví.

Co vše se pod tím asi skrývá? Jaké příběhy? Myslí tím Kazatel nespravedlnost, s níž jsou rozdány karty našich údělů? Že se někomu dostává většího nadání, schopností, i podpory a vzdělání? Že jiný má výchozí podmínky značně ztížené? Třeba svým původem, handicapem, společenskými předsudky? Nespravedlnost, která sahá hlouběji za zákony a právo... A docela jistě Kazatel vidí bezpráví, jehož se dopouštějí ti, kdo vládnou mocí nad druhými. Kdo zneužívají moc k útlaku a útisku. Vlastně to první, čeho si všimne, když se rozhlédne, jsou „slzy křivdu trpících“. (Od počátku obdivuji Kazatele, jak je poctivý, přímý a pravdivý sám k sobě. Nezavírá oči před marností, nesmyslností, která nad ním visí, a nezavírá oči ani před pláčem, bolestí, které jej obklopují. Obojí je něčím, co si neradi připouštíme, před čím často utíkáme...) Na slzy křivdu trpících se nedá koukat. Je to zlo, které se těžko snáší. Bylo by lépe být mrtvý, než tomu přihlížet.

Slabší jsou utiskováni a nemají „potěšitele“. Nikdo si jich nevšimne, nikdo se nezastane. Myslí přitom Kazatel i na Hospodina? Bůh nepotěší, nezastane se. V bídě světa schází milosrdný Bůh i milosrdný bližní. Není takové pomyšlení tisíckrát

tíživější než myšlenka, že mé pomíjivé snažení podléhá marnosti?

Že „nemají potěšitele“, opakuje se v jediném verši dvakrát. Chce tím Kazatel podtrhnout tu bezmoc a nouzi utiskovaných? Anebo myslí i na utiskovatele? Není mocný utiskovatel zároveň pachatelem i obětí, která hraje jakousi roli, z níž nedokáže vystoupit? Aníž bych tím chtěl zbavovat násilníka odpovědnosti za jeho činy, vede mne Kazatel k úvaze, zda i utiskovatel nepotřebuje pomoc zvenčí, aby vyšel, vykročil ze zažitého vzorce svého jednání. Zaujalo mne před časem, že naše Diakonie nabízí pomoc pachatelům domácího násilí. Je doloženo, že často i oni svým jednáním trpí a bez pomoci z něho nedokážou vystoupit. A říkám si, zda starozákonní proroci nebyli takovými potěšiteli mocných v Izraeli, když prolamovali jejich osamělost a vyzývali k obratu a konání dobra. Nejsou dnešní mocní obklopeni na jedné straně servilitou, která nepomáhá, a na straně druhé nenávisť, kterou nelze přijmout? Anebo tehdejší mocní v Izraeli ještě něco aspoň tušili o autoritě, která je nad nimi, což těm dnešním schází?

Kazatel si zkusil cestu individualisty, sólisty. Samota může být jistou výhodou. Ale je draze zaplácena nade vším vítězíci nesmyslností: pro koho to všechno? Kazatel si zkusil i cestu ve společenství. Potkává na ní mnoho bolestí a pokušení. A přece rozhodně praví: Lépe je dvěma než jednomu. Záleží ovšem na tom, jak jsou ti dva spolu. Jen pokud si nečiní zlého, nezávidí si, nežerou se navzájem a neužirají, dobré je takové společenství, solidarita a soubytí.

Když jeden padne, druhý jej pozvedne. Ve stáří, zrovna když těch pádů přibývá, často ten druhý už není schopen pomoci fyzicky. Ale přece padáme a jsme pozvedáni i v mnohém přeneseném smyslu. Můžeme si pomáhat vzájemným odpouštěním selhání a pádů. Pozvedat jeden druhého na duchu – to jde dokonce i tehdy, když tak trochu vrávorají, padají oba. Josef Čapek to dokonale vystihuje: „Pejsek vzal kočičku a pověsil ji na šňůru, jako se větší prádlo. Když kočička už visela, slezla dolů a pověsila pejska. Tak tam viseli oba a sluníčko na ně svítilo.“

Podobně i „budou-li dva spolu ležeti, zahřejí se“. Původně v realitě Blízkého východu se takhle chránili před nočním chladem

poutníci na cestách. Ale pro nás – i když budeme mít každý svou vlastní peřinu – je to podobenství sdílené naděje a důvěry.

A v nepřízni vnější, v kalamitách přírodních i společenských může lidské společenství táhnout za jeden provaz. Ba spíše být jedním provazem (který může být třeba vodítkem, zábradlím, oporou, pomocí dalším). Kazatel, který v těchto verších mluví o společenství dvou, najednou tam přibere třetího. Není úplně jasné, zda tím myslí, že je ještě lépe, když se to minimální lidské společenství rozšiřuje, anebo zda myslí na Pána Boha, který těm dvěma, spojeným v obraně proti křivdě, nespravedlnosti, nelásce, přispěchá na pomoc, posílí je, upevní. Božího požehnání se dostává těm, kdo jsou v lásce (tj. ve jménu Kristovu - „Neboť kde jsou dva nebo tři shromážděni ve jménu mém, tam jsem já uprostřed nich.“) Síla takového společenství je víc než součet sil jedinců, kteří ho tvoří. Že by tohle byla cesta, jakou Bůh přichází do světa, v němž schází milosrdenství?

Pane, děkujeme za společenství našich blízkých, za společenství víry Kristovy, a prosíme, požehnej všem, kdo se s druhými spojují v lásce, ať jsou tebou vzájemně posílení a dalším, zvláště osamělým, ať jsou pomocí a oporou. Amen.

Píseň 582 *Toužíme v lásce*

Ohlášky, sbírka

Píseň (Svítá) 105 *Já vyšel z města*

Přímluvná modlitba + Otče náš

Poslání: “Zvěstujeme vám, abyste se od marných věcí obrátili k živému Bohu.” Sk 14,15

Požehnání

Píseň 192 *Dobře staví, kdo zná a ví*